

Sprawozdanie z sympozjum katechetycznego nt. „Wspominać chrzest – to znaczy na nowo zaczynać od Chrystusa”, Częstochowa, 24. 10. 2015 r.

Od samego początku istnienia diecezji częstochowskiej, tj. od 1925 roku, katecheci duchowni i świeccy uczestniczyli w sympozjach katechetycznych. Początkowo odbywały się one poza jej granicami. Z czasem agendy odpowiedzialne za dzieło katechizacji zaczęły organizować je na terenie diecezji. Aktualnie zadanie to spoczywa na Referacie Katechetycznym Kurii Metropolitalnej w Częstochowie. Od wielu już lat sympozja te odbywają się jesienią, podejmując różne kwestie związane z edukacją i formacją religijną, doskonaleniem zawodowym nauczycieli religii czy problematyką związaną z bieżącym programem duszpasterskim i katechetycznym.

Tak było i w tym roku szkolnym i akademickim, bowiem dnia 24 października 2015 r. w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego w Częstochowie Referat Katechetyczny zorganizował sympozjum zatytułowane: „Wspominać chrzest – to znaczy na nowo zaczynać od Chrystusa”, co korespondowało z myślą przewodnią roku duszpasterskiego 2015/16 poświęconego sprawom chrztu świętego i było związane z obchodami 1050. rocznicy chrztu Polski. Referat Katechetyczny zorganizował je wraz z Wyższym Instytutem Teologicznym w Częstochowie, Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II (Pracownia Dziejów Mniejszości Narodowych w Europie Środkowej i Wschodniej), Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Uniwersytetem Rzeszowskim (Zakład Historii Nowożytnej).

Sympozjum było skierowane głównie do katechetów świeckich i zakonnych archidiecezji częstochowskiej oraz studentów Wyższego Instytutu Teologicznego oraz Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Częstochowskiej i Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Sosnowieckiej. Wzięło w nim udział około 500 osób. Składało się z dwóch sesji: porannej i popołudniowej. Pierwsza podejmowała

problematykę chrztu w aspekcie historycznym, a druga teologicznym. Ponadto, między tymi sesjami odbyły się warsztaty „Multimedialna katecheza”, poświęcone zastosowaniu w katechezie takich środków dydaktycznych jak: tablica interaktywna, komputer, tablet czy rzutnik. Poprowadził je Sebastian Wasiołka z Young Digital Planet z Warszawy.

Po przywitaniu gości, wprowadzenia w problematykę sympozjum dokonał ks. Rafał Grzesiak – wizytator nauki religii w archidiecezji częstochowskiej i duszpasterz akademicki. W swoim wystąpieniu zwrócił on uwagę na fakt, iż chrzest może być rozważany w kategoriach wydarzenia historycznego (i wtedy trzeba szukać własnego źródła chrzcielnego, początków nowego życia w Chrystusie), ale przede wszystkim powinien on być postrzegany w kategoriach programu życia, podejmowanego każdego dnia z nową mocą.

Pierwszy referat wygłosił ks. dr Roman Ceglarek, wykładowca katechetyki w Wyższym Instytucie Teologicznym oraz w seminariach duchownych: częstochowskim i sosnowieckim. Referat był zatytułowany: „Nauczanie katechetyczne w średniowiecznej Europie przed chrztem Polski”. W swoim przedłożeniu skoncentrował się na charakterystycznych liniach nauczania katechetycznego w tamtym okresie, a mianowicie na katechumenacie rodzinnym, a co za tym idzie, na zadaniach katechetycznych rodziców oraz na nauczaniu religijnym dorosłych, na jego formach, przyjętych metodach, podejmowanych zagadnieniach czy wykorzystywanych środkach. Nakreślił też panoramę działań misyjnych w średniowiecznej Europie do X wieku oraz zaprezentował sposoby pracy katechetycznej poprzedzającej chrzest. Wskazał, iż z tych doświadczeń czerpała katecheza już od samych początków państwa polskiego, a więc od chrztu Mieszka I.

Drugi referat pt.: „Chrzest Mieszka I w relacjach średniowiecznych roczników i kronik polskich” wygłosił ks. dr hab. Sławomir Zabraniak – adiunkt w Zakładzie Historii Nowożytnej Uniwersytetu Rzeszowskiego. Głównym celem jego wystąpienia było przedstawienie wybranych relacji średniowiecznych rocznikarzy i kronikarzy o chrzcie Mieszka I oraz wątków w nich zawartych. Ich relacje ukazują bowiem zmiany w postrzeganiu tego faktu przez kolejne pokolenia. Przy tej okazji podkreślił też, że chrzest Mieszka I wprowadzał nowy porządek, uniwersalny system wartości, współtworząc nowe struktury społeczne i kulturowe oraz wprowadzając Polskę do pierwszej, zjednoczonej Europy chrześcijańskiej.

Kolejne referaty związane były z obchodami 1000. rocznicy chrztu Polski. Wygłosili je: dr hab. Sabina Bober – kierownik w Pracowni Dziejów Mniejszości Narodowych w Europie Środkowej i Wschodniej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz ks. dr Jacek Kapuściński – wykładowca w Wyższym Instytucie Teologicznym oraz w Wyższym Seminarium Duchownym Archidiecezji Częstochowskiej i Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Sosnowieckiej. Pierwszy referat pt.: „Obchody milenijne w Polsce” ukazywał znaczenie Wielkiej Nowenny i rolę, jaką odegrał w tym czasie kard. Stefan Wyszyński, z kolei drugi pt.: „Obchody milenijne na Jasnej Górze” niejako dopełniał wcześniejsze wystąpienie wskazując na fakt, iż kulminacją działań podjętych przez Kościół katolicki w kraju były obchody tysiąclecia chrztu Polski na Jasnej Górze. Te referaty zamknęły część historyczną sympozjum.

Sesja popołudniowa – teologiczna – rozpoczęła się od wystąpienia ks. dr Tomasza Nawracały – adiunkta Zakładu Teologii Dogmatycznej, Fundamentalnej i Ekumenizmu Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Prelegent wygłosił referat pt.: „Wszyscy zostaliśmy ochrzczeni w jednym Duchu i wszyscy zostaliśmy napojeni jednym Duchem (1 Kor 12,13). Chrzest i bierzmowanie jako sakramenty daru Ducha Świętego”. Ukazał on te sakramenty w perspektywie daru Ducha Świętego i podkreślił, iż o Duchu Świętym jest niewiele w nauczaniu i katechezie, bo łatwiej mówi się o Jego darach niż o samej Osobie. Następnie wskazał na związek sakramentu chrztu i bierzmowania, przypominając, iż w człowieku ochrzczonego i bierzmowanego powinien być wewnętrzny imperatyw do prowadzenia życia duchowego.

Kolejny prelegent – ks. dr Łukasz Laskowski, wykładowca w Wyższym Instytucie Teologicznym oraz w seminariach duchownych: częstochowskim i sosnowieckim, zaprezentował referat pt.: „Duch i duchy w sakramencie chrztu świętego – niektóre aspekty teologii biblijnej”. Podejmując ten temat zwrócił uwagę na wymogi, jakie stawia Chrystus wobec pełniących w Kościele posługę głoszenia Ewangelii i udzielania chrztu; na to, czym jest sama Ewangelia i jakie skutki powinna osiągnąć w człowieku będącym adresatem jej głoszenia i jakie stąd płyną wnioski konieczne do zastosowania w życiu duchowym. Mówił też o roli Boga i Kościoła w głoszeniu Ewangelii i prowadzenia człowieka do chrztu.

Z kolei ks. dr hab. Paweł Maciaszek – wykładowca w Wyższym Instytucie Teologicznym oraz w Wyższym Seminarium Duchownym Archidiecezji Częstochowskiej i Wyższym Seminarium Duchownym

Diecezji Sosnowieckiej, wygłosił referat pt.: „Chrzest w nauczaniu katechetycznym jako pomoc w świadomym uczestnictwie we Mszy św.”. Zwrócił w nim uwagę na fakt, iż tworząc i realizując program nauczania religii nie wolno zapominać, że szczególne miejsce w przekazie katechetycznym przypada zagadnieniom dotyczącym chrztu jako pierwszemu z sakramentów chrześcijańskiego wtajemniczenia. Prelegent starał się odpowiedzieć na pytania: w jakim stopniu katechetyczny przekaz dotyczący chrztu pomaga w świadomym uczestnictwie we Mszy św. i w jaki sposób realizowane tematy z tego zakresu ukazują Boga, który – przez liturgię – oczekuje od ludzi współdziałania w dziele zbawienia człowieka.

Symposium katechetyczne zamknął referat pt.: „Katecheta jako przewodnik w wierze. Przygotowanie do chrztu w świetle pism katechetycznych św. Augustyna” wygłoszony przez ks. dr. Mariusza Terkę – wykładowcę w Wyższym Instytucie Teologicznym w Częstochowie. Wskazał on na znaczącą rolę katechety w formacji poprzedzającej przyjęcie chrztu (IV/V wiek), który powinien rozbudzić miłość w sercu katechumena, pouczać go o dobrych obyczajach, zachęcać do ich zachowania i przekazywać tajemnice wiary. Winien więc stać się dla kandydata ubiegającego się o chrzest przewodnikiem wiary, prowadzącym go do Chrystusa, tak by mógł z Nim nawiązać osobistą i trwałą relację.

Podjęta na symposium tematyka ukazała bogactwo przemysłów i praktycznych wskazań przydatnych nauczycielom religii w ich pracy katechetycznej, podejmowanej w tym roku szkolnym, w którym Kościół w ojczyźnie realizuje program duszpasterski poświęcony problematyce chrztu, wspominając równocześnie 1050. rocznicę chrztu Polski. Przede wszystkim wskazała jednak na fakt, że chrzest jest darem i zadaniem, jest *logowaniem się na stronie Chrystusa*, wyborem dokonywanym każdego dnia, programem, który został zainicjowany w momencie chrztu i trwa nadal.

Ks. Roman Ceglarek
Częstochowa, WIT, WSD